

N:o 46.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 16 mars 1909.
— — — — Andra Kammaren — 16 — 1909.

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning i fråga om anslag till en processkommission äfvensom en i anledning af de äskade anslagen till nya lagberedningen och processkommissionen väckt motion.

(Sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 3.)

Till Konungen.

Uti punkten 10 under andra hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen

att till bestridande af kostnaderna för en processkommission, afsedd att verkställa omarbetning af rättegångsbalken och därtill hörande författningar, på extra stat för år 1910 bevilja 50,000 kronor.

I sammanhang med berörda förslag har Riksdagen till pröfning förehåft en i anledning af de äskade anslagen till nya lagberedningen och processkommissionen väckt motion.

Riksdagen kan ej annat än instämma uti den i statsrådsprotokollet uttalade uppfattning, att för vinnande af ökad säkerhet och snabbhet i rättsskipningen en genomgripande reform af vårt rättegångsväsen är af behofvet högeligen påkallad. Likaledes delar Riksdagen föredragande departe-

mentschefens uppfattning, att, med föranledande af frågans vidd och grannlaga beskaffenhet samt den mångfald spörsmål som den innefattar, uppdraget att förbereda detta lagstiftningsarbete icke torde kunna lämnas åt en institution af mindre styrka än den redan inrättade nya lagberedningen.

Den omständigheten, att revision af jordabalken pågår och revision af allmänna strafflagen lär vara omedelbart förestående, samt att dels en mångfald kommittéer för närvarande syssla med omfattande lagstiftningsarbeten på skilda områden, dels ock vidlyftiga förslag, hvilka ännu ej blifvit till lag upphöjda, föreligga utarbetade, kan visserligen föranleda tvekan, huruvida tidpunkten redan nu är inne att jämväl gripa sig an med den ifrågasatta processreformen. Men med hänsyn till sagda reforms stora vikt torde dock denna betänklighet böra vika.

En annan fråga är däremot, huruvida, på sätt i propositionen föreslagits, en *särskild* ny stor lagkommission (processkommissionen) bör i och för omarbetning af rättegångsbalken med tillhörande författningar tillsättas utöfver den redan befintliga. Häremot kunna enligt Riksdagens förmenande åtskilliga vägande skäl anföras.

Det torde sålunda kunna ifrågasättas, huruvida samtidigt därmed att en mängd fackmän äro sysselsatta med de ofvan antydda omfattande kommittéarbetena samt flera nya justitierådsämbeten skola tillsättas och en regeringsrätt inrättas, man jämväl skall kunna sides om lagberedningen anordna en ny lagkommission af enahanda omfattning och till densamma förvärfva personer med den framstående juridiska utbildning och öfriga personliga förutsättningar, som krävas för framgångsrikt bedrivande af ifrågavarande maktpåliggande lagstiftningsarbete.

Äfven under förutsättning att personfrågan skulle kunna lösas, lär det dock kunna medföra betydande olägenheter att samtidigt undandraga lagskipningen och statsförvaltningen ett alltför stort antal af de bästa arbetskrafterna.

Ett alltför forceradt lagstiftningsarbete i stort på en gång inom den allmänna rättens område kan jämväl ur andra synpunkter vara äfventyrligt. Det är fara värdt, att vederbörande myndigheter och den intresserade allmänna meningen icke skola kunna smälta det stora materialet och åt de mångskiftande frågorna ägna den uppmärksamhet, som utgör en förutsättning för fruktbara resultat.

I dessa tider, då statsinkomsterna äro hårdt anlitade, torde icke heller böra alldeles förbises de ganska afsevärdt ökade kostnader för lagarbetet, som skulle föranledas af processkommissionens inrättande.

Har man emellertid den uppfattning, att en processreform inom den närmaste tiden bör komma till stånd, men hyser å andra sidan betänkligheter mot den ifrågasatta processkommissionens inrättande, så torde frågan enligt Riksdagens förmenande lämpligen böra lösas så, att det föreslagna lagstiftningsarbetet uppdrages åt lagberedningen, en anordning, som, enligt hvad af statsverkspropositionen framgår, äfven varit föremål för Eders Kungl. Maj:ts öfvervägande och jämväl tidigare ifrågasatts såsom en tänkbar eventualitet.

Det må väl vara sant, att lagberedningen vid sitt instiftande till en början erhöi i uppdrag att utarbета sådana lagförslag, som omfatta större afdelningar af civillagstiftningen, samt att Eders Kungl. Maj:t, enligt hvad under remissdebatten upplystes, redan den 14 nästlidne januari ansett sig böra uppdraga åt lagberedningen att, sedan den enligt beräkning inom detta års utgång afslutat behandlingen af jordabalken, företaga omarbetning af giftermålsbalken med tillhörande författningar jämte de delar af ärdabalken, som kunna böra i samband därmed behandlas, likasom ock att Riksdagen under senare åren påkallat revision af lagstiftningen inom vissa delar af sistnämnda områden af civillagstiftningen.

Härvid må dock erinras, att den fråga icke lærer varit för lagberedningen främmande, att reformen af familjerätten, så trängande den än vore, till äfventyrs borde, låt vara sedan vissa partiella förbättringar i angifna hänseenden på detta lagstiftningsområde först vidtagits, få träda tillbaka för processreformen såsom varande den mest trängande, samt att rättgångsordningens reformerande kunde uppdragas åt lagberedningen.

Eders Kungl. Maj:ts här ofvan angifna, åt lagberedningen nyligen lämnade uppdrag, hvars påbörjande i allt fall ej kan ifrågakomma förrän tidigast fram emot slutet af innevarande år, och som meddelats, innan ännu strafflagsreformen varit planlagd samt gifvetvis under förutsättning af bifall till nu föreliggande proposition, lærer väl vid inträffade förändrade förhållanden kunna ändras samt sålunda ej lägga hinder i vägen för den nu föreliggande frågans lösning i ofvan angifna riktning.

Af dessa skäl har Riksdagen funnit sig icke böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, hvilket Riksdagen härigenom får hos Eders Kungl. Maj:t anmäla.

Stockholm den 16 mars 1909.

Med undersätlig vörndad.